

č.j.: 07.32-000006/23

Připomínky

k návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů

Obecně

Česká advokátní komora poukazuje v první řadě na neúměrně zkrácenou lhůtu pro předkládání připomínek. Jedná se o velmi obsáhlý materiál (text novelizovaných ustanovení s vyznačením změn má více než 400 normostran a důvodová zpráva přes 350 normostran) a krátká pětidenní lhůta tak znemožnila detailní posouzení návrhu zákona. Přesto se ČAK snaží upozornit alespoň na některé nejdůležitější okruhy.

Česká advokátní komora přitom vnímá potřebu konsolidace veřejných rozpočtů a zásadně se proto nevyjadřuje k politickému rozhodnutí týkajícímu se zrušení osvobození zdanění některých dosud osvobozených příjmů podle zákona o daních z příjmů nebo výše sazeb daně z příjmů či daně z přidané hodnoty. Vyjadřuje se proto jen k okruhům, které by mohly činit výkladové problémy nebo otázkám s přímým dopadem na členy ČAK.

Část osmá – změna zákona o dani z nemovitých věcí

K § 12aa odst. 2 (bod 6)

ČAK upozorňuje, že navrhované ustanovení je v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 19/17, který vyžaduje, aby obsah tiskopisu, jehož vyplnění je ukládáno jako povinnost, byl stanoven právním předpisem. Z nálezu plyne zásada, podle které musí tiskopis vždy navazovat na obsahové znění zákona. Navrhuje se však, aby daným tiskopisem byla stanovena (vypočtena) daň z nemovitých věcí. Považujeme za nezbytné, aby rozdělení nemovitých věcí do jednotlivých výpočtových listů bylo určeno zákonem a navazující vyhláška Ministerstva financí dle § 72 odst. 5 daňového řádu by řešila jen techniku přenesení obsahu zákona do tiskopisu.

Tato připomínka je zásadní.

Část devátá – změna zákona o daních z příjmů

K § 4 odst. 1 písm. zb) (bod 10)

Navrhuje se zrušení osvobození kursových zisků od zdanění při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně s tím, že osvobození se bude nově vztahovat pouze na příjmy do výše 50 000 Kč za zdaňovací období. Navrhovaná úprava neřeší, jakým způsobem bude moci daňový subjekt uplatnit i případnou kursovou ztrátu, kterou dosáhl buď z transakce provedené na jiném jeho účtu nebo obecně z jiné transakce. Navrhujeme, aby bylo upřesněno, že předmětem zdanění bude čistý kursový zisk dosažený za zdaňovací období, tedy se zohledněním případných kursových ztrát. Doporučujeme rovněž zvážit zdanění tohoto druhu příjmu fyzických osob

s ohledem na obtíže a náklady spojené s kontrolou a správou takového druhu zdanitelných příjmů.

Tato připomínka je zásadní.

K § 4 odst. 3 (bod 12) ve spojení s § 10 odst. 9 (bod 35)

Navrhuje se, aby příjem z prodeje podílu na obchodní korporaci nebo cenného papíru, při splnění podmínky doby nejméně 5 let mezi nabytím a převodem, byl nadále osvobozen od daně z příjmů jen do částky 40 000 000 Kč ve zdaňovacím období. Přechodná ustanovení však neřeší, jak naložit s příjmy z převodu podílu nebo cenného papíru, k němuž došlo před 31. 12. 2023, avšak k přijetí úplaty (tj. ke zdanitelnému příjmu) došlo až po 1. 1. 2024. V tomto případě je zjevné, že nebude možné aplikovat novou úpravu dle § 10 odst. 9 ZDP. Navrhujeme proto, aby se zdanění týkalo jen příjmů z převodů realizovaných od 1. 1. 2024 včetně.

Tato připomínka je zásadní.

K § 10 odst. 1 písm. c) (bod 25)

Ve vztahu k § 10 odst. 1 písm. b) navrhujeme i v § 10 odst. 1 písm. c) doplnit, že předmětem daně je příjem z úplatného převodu nebo přechodu podílu.

Tato připomínka je zásadní.

K § 29 odst. 5 (bod 54)

Navrhované ustanovení předpokládá, že se vstupní cena hmotného majetku u jednotlivých spoluvlastníků určí jako poměrná část vstupní ceny dle spoluvlastnického podílu. Vychází tedy z premisy, že spoluvlastníci pořizovali hmotný majetek společně za společnou vstupní cenu. Tato premisa však v praxi není zdaleka splněna u všech spoluvlastnických situací. Velmi často se může stát, že jeden spoluvlastník převede úplatně svůj podíl na jinou osobu – nového spoluvlastníka a druhý spoluvlastník (s jinou historickou cenou nabytí) zůstane spoluvlastníkem i nadále. V takovém případě je nelogické a diskriminační, aby nový spoluvlastník musel pokračovat v odepisování z historické vstupní ceny, případně aby se jeho vstupní cena jakkoli krátila. Navrhujeme proto, aby byla vstupní cena spoluvlastnického podílu určena jako reálná cena, za kterou spoluvlastník podíl nabyt, a pouze v případě, že takto není možné vstupní cenu určit, použilo by se pravidlo navržené v § 29 odst. 5.

Tato připomínka je zásadní.

Část desátá – změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (čl. X)

K § 5b a § 14 odst. 3 a 5 (bod 17)

Před jednáním zástupců profesních komor s vládou ČR zaslaly profesní komory předsedovi vlády otevřený dopis, ve kterém upozorňovaly na rizika spojená s navýšením vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení u osob samostatně výdělečně činných, které se může projevit až nedostupností služeb nabízených členy profesních komor, včetně advokátů, v regionech. Česká advokátní komora v této souvislosti provedla analýzu vývoje počtu

advokátů v obvodech soudů, která potvrdila ubývající počet advokátů v regionech (není výjimkou, že v některých obvodech je počet advokátů v jednotkách).

Návrh profesních komor však bohužel nebyl v rámci návrhu zákona respektován a počítá s tím, že se vyměřovací základ pro odvod pojistného u osob samostatně výdělečně činných zvýší z 50 % na 55 % základu daně a minimální vyměřovací základ se bude postupně zvedat z 25 % průměrné mzdy až na 40 % minimální mzdy, a osoba samostatně výdělečně činná, která vykonává svou činnost jako vedlejší, bude mít povinnost hradit zálohy z vyměřovacího základu ve výši 10 %, resp. 11 % průměrné mzdy. Bez zohlednění nárůstu průměrné mzdy, na kterém se projeví inflace, tak minimální vyměřovací vzroste o 60 %, což bude pro nízkopříjmové skupiny osob samostatně výdělečně činných likvidační.

Je sice pravdou, že na rozdíl od OSVČ hradí zaměstnanec sociální pojištění z celé své mzdy, ovšem jeho odvody činí 6,5 % u sociálního pojištění (a 4,5 % u zdravotního pojištění) s tím, že zaměstnavatel hradí celé zbývající odvody v celkové výši 34 %. Navíc je nutné si uvědomit, že zatímco zaměstnanec pojistné odvede jen z vyplacené mzdy či platu, OSVČ tak musí učinit, i když neměla vůbec žádný příjem. Není tedy pravdou, že by se navýšením odvodů u OSVČ narovnávaly nerovnosti mezi odvody OSVČ a zaměstnanců. Ostatně rozdíly mezi OSVČ a zaměstnanci jsou strukturální a nelze tudíž vzájemně porovnávat celkové odvody v absolutních číslech. OSVČ vykonává svou činnost svým jménem a na svou odpovědnost, musí se tedy sama o sebe plně postarat, najít si zakázky, vymáhat pohledávky, nést veškeré materiální náklady nezbytné k řádnému výkonu podnikatelské činnosti atd. Na rozdíl od zaměstnance nepoživá žádné ochrany, kterou zaměstnanci garantuje zákoník práce; zaměstnanec tak má oproti OSVČ ve všech ohledech vyšší míru hospodářské jistoty. OSVČ si musí zajistit veškeré prostředky pro výkon své podnikatelské činnosti (např. nájem prostorů, materiál, dopravu, účetní a daňové služby), zatímco pro zaměstnance žádné náklady nevznikají, neboť toto má povinnost zajistit zaměstnavatel. OSVČ nemá nárok na odstupné a nemá výpovědní lhůtu, zatímco při problémech zaměstnavatele mají zaměstnanci nárok na odstupné, a navíc jim běží výpovědní doba. OSVČ tak může skončit ze dne na den bez práce a bez příjmů. Při zavinění škody z nedbalosti činí náhrada škody ze strany zaměstnance maximálně 4,5násobek jeho průměrného měsíčního výdělku, zatímco OSVČ je povinna hradit škodu v plné výši, přičemž za své závazky ručí celým svým majetkem. OSVČ, která se dobrovolně přihlásila k nemocenskému pojištění, nemá prvních 14 dnů nárok na nemocenskou, zatímco zaměstnanci mají těchto prvních 14 dnů nemoci plně hrazené. OSVČ nemá, na rozdíl od zaměstnance, proplacenou dovolenou. OSVČ nemá nárok na ošetřovné, a to ani když se dobrovolně přihlásila k nemocenskému pojištění.

Zvýšení pojistného u OSVČ ovlivní i zvýšení první hranice paušální daně, a hrozí proto, že dojde k výraznému snížení atraktivity tohoto instrumentu.

Navrhujeme proto, aby se výše vyměřovacího základu pro osoby samostatně výdělečně činné, a to včetně minimálního vyměřovacího základu, neměnila. Dále navrhujeme, aby osobám, které vykonávají samostatnou výdělečnou činnost jako vedlejší, nebyl pro účely záloh stanoven minimální vyměřovací základ.

Tato připomínka je zásadní.

Osoba pověřená vypořádáním připomínek: JUDr. Johan Justoň (juston@cak.cz, 273 193 170)